

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in ob.

Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za po. Ljubljana 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plac.

za četrta leta
v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon šte. 552

LJUBLJANA, dne 21. avgusta 1924.

Telefon šte. 552

ŠTEV. 99.

Obhodni obrti.

Često se opaža, da tako javnost, kakor tudi nekatera oblastva ne delajo potrebne razlike med krošnjarstvom in takozvanimi potovalnimi ali obhodnimi obrti, t. j. obrti, ki se izvršujejo potovaje.

Je sicer res podana gotova sličnost. Tako sta obe vrsti opravil izločeni iz podrejenosti določilom obrtnega reda, obe vrsti opravil se vršita hodé od kraja do kraja in za obe veljajo podobna določila. Vendar pa obstoja med krošnjarstvom in potovalnimi obrti velika razlika, ki zahteva, da se ju med seboj ne zamenja.

Krošnjarstvo je način trgovine, je kupčevanje z blagom, ki se brez stalnega prodajališča nosi od kraja do kraja, od hiše do hiše. Nasprotno je predmet potovalnih obrtov izdelovanje ali predelava predmetov blagovnega prometa. Obhodni obrtnik je oni, ki nudi obrtne posle potovanja brez ali izven stajališča obrta, brez ustanovitve obratovališča in brez predidocih naročil. Dočim je torej krošnjar nekak trgovec, je obhodni obrtnik povečini izvrševatelj rokodelskih poslov. Od rednega obrtnika se razlikuje v glavnem v tem, da se od njega — izvzemši par izjemnih primerov — ne zahteva dokaz usposobljenosti in, da more izvrševati obrtna opravila kjerkoli brez predidocih naročil. Krošnjariti sme v tuzemstvu redoma — izvzemši drugačna določila mednarodnih trgovinskih dogovorov — samo tuzemec, k potovalnim obrtom pa se načeloma pripuščajo tudi inozemci, četudi pod gotovim pogojem.

Odgovarjaje bistveni različnosti je tudi vsaka teh vrst opravil urejena s posebnimi predpisi. Krošnjarstvo je urejeno s cesarskim patentom z dne 4. septembra 1852, drž. zak. št. 252, naredbo trgovinskega ministrstva z dne 23. decembra 1881, drž. zak. št. 2 iz leta 1882, razpisom trgovinskega ministrstva z dne 23. decembra 1881, št. 2049, lit. A, in zak. od 21. marca 1883, drž. zak. št. 37. Glede potovalnih obrtov velja razpis trgovinskega ministrstva z dne 23. decembra 1881, št. 2049, lit. B, z b. n. 1770.

Ker je ta poslednji razpis izšel le v zbirki normalij in je vsled tega širši javnosti nepoznan, hočem navesti njegove najvažnejše določbe.

Potovaje izvrševana obrtna opravila v ožjem pomenu besede. — Kot taka navaja razpis opravila potujočih brusarjev, pilarjev žag, piskro-, ščetko- in metlovezov, krpačev kotlov, košar in slamnatih preprog, rešetarjev, popraviljačev dežnikov, popraviljačev mlinov, vodnjakarjev, obrezovalcev živine, pokončevalcev krtov, podgan, miši in mrčesa, rezačev zelja, snažilcev madežev, pralcev zlata itd.

Splošna načela za vse potovalne obrte te kategorije. — Kot vrhovno načelo za potovalne obrte te kategorije velja, da mora vsakdo, ki hoče izven stajališča svojega obrta brez ustanovitve obrtovališča in brez predidocih naročil nuditi obrtne posle, imeti za to licenčno listino. Presoja osebnih pogojev za pridobitev licence se prepušča prosti presoji pristojnega oblastva, v kolikor ne določajo drugače posebni zakoniti predpisi. Dovoljenje se sme izdati redoma le za tri do šest mesecev in samo izjemoma takoj za dobo enega leta. Posebno inozemcem se sme podeliti dovoljenje le za krajšo dobo in samo tedaj, če so se že dosedaj dopuščali. Proti obnovitvi zapadlega dovoljenja pa ni zadržka, če obstojajo po strogi presoji še nadalje vse okolnosti, ki so bile

merodajne za prvotno podelitev. — Licence se morajo izstavljeti v obliki knjige (slično krošnjarskim knjižicam) in mora biti v njih posebno razvidno:

a) vrsta izdanega dovolila; b) oblastvo, ki je je podelilo; c) okoliš, za kateri, in d) doba, za katero je bilo dovoljenje izdano; e) listina mora vsebovati nadalje popis osebe opravilca s podatki o stanovališču, domovinski občini, deželi in kraju rojstva; f) v njej je izreči, da velja licenca le za tisto osebo, ki je v njej označena, in, da se ne sme odstopiti drugim ali raztegniti na druge osebe, kakor tudi, da — v kolikor listina nima nasprotnega določila —, imetnik ni upravičen posluževati se pri svojem poslu pomočnika in uporabljati vprežni voz ali tovorno živino. Posebno je v tej listini opozoriti na strogo prepoved imeti s seboj otroke pod 14 leti (razpis najvišjega policijskega oblastva z dne 23. januarja 1853, št. 1121); g) dalje je treba v listini zabičati, do go mora upravičenec vedno imeti s seboj in na zahtevo pokazati uradnim organom; h) slednjič je v licenci še objasniti, kakšne kazenske posledice ima v smislu ministerialne naredbе z dne 30. septembra 1857, drž. zak. št. 98, prestopok predstoječih predpisov. Za slučaj dejanja, kaznivega po občem kazenskem zakonu, kamor je prištevati predvsem potvorbo dokumenta, izpremembo ali pripis k uradnim vpisom, je naravno treba zagroziti tudi s kazenskimi posledicami, ki jih vsebujejo §§ 202. in 461. ces. patenta z dne 27. maja 1852, drž. zak. št. 117. V svrhu obdavčenja opravil, ki se izvršujejo potovaje in ne ome-

jeno na določen okraj ali kraj, je postopati po razpisu finančnega ministrstva z dne 29. maja 1874, št. 12.975.

Določila glede kompetence. — Za potovalne obrte skupine g izda dovoljenje obrtno oblastvo I. stopnje vsakokratnega bivališča (okrajna glavarstva, odnosno magistrati občin z lastnim statutom). Vsled tega velja dovoljenje vedno le za okoliš oblastva, ki je je podelilo, more pa se z vidiranjem pristojnega oblastva raztegniti tudi na druge okraje.

Specijalna določila za posamezne obhodne obrte. — Glede rezanja živine obstoja še določila N. pat. z dne 10. maja 1781, po katerem morejo oni, ki so ta posel temeljito priučili in se o tem praktično izkazali, izvrševati svojo umetnost prosto in neovirano v vseh c. kr. dednih deželah, in po katerem jim mora dotično obrtno oblastvo na željo brezplačno izstaviti izpričevalo o priučitvi umetnosti rezanja živine in o položeni preizkušnji, kakor tudi o upravičenosti, izvrševati posel rezanja živine v vseh dednih deželah. Glede obveznosti teh oseb do plačevanja pridobnine vsebuje tozadevna določila dekret dvorne pisarne z dne 23. septembra 1834, št. 3139.

Obrt pokončevanja podgan, miši in drugih živali s strupenimi sredstvi, dalje obrt vodnjakarjev in instalaterjev svetilnega plina smejo tudi obhodoma izvrševati le take osebe, ki imajo tozadevno koncesijo. Ne glede na to pridobitev koncesije jih je obravnavati po obliki določilih o obrtnih opravilih kategorije g, izvrševanih potovaje. Pf.

V zaščito naše industrije.

Centrala industrijskih korporacij v Beogradu je poslala ministru financ g. dr. Spahu in ministru za trgovino in industrijo g. dr. Šumenkoviću sledeči dopis:

Kriza, v kateri se nahajajo že dolgo časa vse stroke naše industrije, se je v zadnjem času poostila v taki meri, da je nadaljnje obratovanje in obstoj ogromnega števila, med njimi tudi najsolidnejših podjetij, resno ogrožen.

Glavni razlog za to krizo je naša absolutno nepovoljna carinska zaščita; z ene strani ne odgovarjajo posamezne osnovne postavke sedanje carinske tarife več sedanjim razmeram, v katerih se nahajajo gotove industrijske stroke, ki so se po reviziji carinske tarife v letu 1921 vedno bolj razvijale, a z druge strani so s plačanjem carine z ažirom v iznosu samo 800% široko odprta vrata uvozu inozemskega blaga.

Tuja konkurenca je v zadnjem času vrgla na naša tržišča ogromne količine raznih predmetov za cene, ki so nižje od prodajnih cen v lastni državi in celo pod produkcijskimi stroški, samo da onemogočijo prodajo naših domačih produktov.

Našemu industriju je pa seveda onemogočen odnosno zelo otežen izvoz v tuje države, ki so vse po vrsti zaščitile svojo produkcijo, ne samo z visokimi carinami in s plačanjem teh po faktični zlati pariteti, ampak tudi z različnimi sistemi uvoznih in izvoznih dovoljenj.

Gospod minister, gotovo vsa industrijska podjetja v državi so v prvi vrsti zbog inozemske konkurence v zadnjih mesecih vedno bolj omejila svoje delovanje ter odpustila delavce, tako da obratujejo sedaj z majhnim delom svoje kapacitete, v nadi, da bo dolgo in nestrpno pričakovana nova

carinska tarifa s polnim ažirom stopila v veljavo v najkrajšem času. Veliko število podjetij se še ni odločilo, da ustavi borbo, da prekine obratovanje in odpusti delavce, ampak ako ne pride carinska tarifa v najkrajšem času, bo nastopila katastrofa po vrsti za celo vrsto industrijskih podjetij.

Domača produkcija, katera je predpogoj gospodarske samostojnosti države, izvor blagostanja naroda in državnih dohodkov, je obenem tudi eden izmed najvažnejših faktorjev za stabilizacijo in okrepitev našega dinarja.

Domača industrija je obenem tudi zelo važen faktor narodne zaščite, katere sila ni odvisna samo od človeškega materiala, ampak tudi še več od sredstev industrijske produkcije.

Argument, ki se največ in najlažje uporablja proti zaščitni politiki, je ta, da se trdi, da se bodo življenjske potrebine podražile.

To se more zgoditi v prvem momentu z ozirom na nekatere predmete, posebno na one, katere pošilja inozemstvo na naš trg za cene, nižje nego so cene v lastni državi, a z namenom, da s tako konkurenco ubije naše domače producente.

Vendar je pa dokazano z izkustvi pri gospodarskem razvoju drugih držav, da se z zaščitno politiko končno doseže baš padanje cen za blago, čim se pojavljajo prvi sledovi zaščitne politike. Pod njenim okriljem se razvije produkcija do popolne sile, kapaciteta podjetja se v popolni meri izkoriščuje in na ta način se zmanjšujejo stroški ter proizvodi postajajo končno ceni.

Puščena brez zadostne zaščite bi naša industrija poginila, inozemstvo bi nam pa popolnoma diktiralo cene, ako bi se odrekli svoji lastni produkciji. Z našimi poljedelskimi pri-

delki bi morali plačati tuje blago, tuje delovne moči in davek tujim državam in graditi inozemske tovarne za dobave za našo državo, a v času nevarnosti, v času, ko bi bila naša narodna eksistenca ogrožena, bi ostali v državi oropani vseh sredstev moderne obrambe, braneč z golimi in praznimi rokami našo domovino, našo zemljo in umirajoč zastoj in pod orožjem tuje moderne tehnike.

Gospod minister, z ozirom na skrajno opasni položaj, v katerem se nahaja industrija cele države, nam je čast prositi vas, da stopi nova carinska tarifa takoj v veljavo in da se obenem določi ažirom po faktični vrednosti zlatega dinarja.

Sprejmite, gospod minister, tudi pri tej priliki prepričanje našega udanega spoštovanja.

Centrala industrijskih korporacij.

Razstava konj na velesejmu.

Velika razstava konj na velesejmu obeta postati po vseh dosedanjih pripravih in po došlih prijavah prvovrstna prireditev na letošnjem velesejmu in bo imela za vse sloje prebivalstva največjo privlačno silo. Po svojih najlepših in najboljših konjih, ki bodo razstavljeni iz vse naše dežele, ne bo zanimala samo ljubiteljev konj in športnih krogov, ampak v prvi vrsti tudi naše kmetovalce, ki se pečajo s konjerejo in iz katerih srede bo razstavljenih največ plemenitih in drugih konj. Razstava je popoklicana, da nam pokaže, kako daleč smo se že povzpeli v razvoju naše konjereje, po drugi strani pa nas ima spodbuditi in navdušiti za nadaljnji napredek v tej važni gospodarski stroki. Za najlepše in najboljše konje se bo razdelilo 80 premij in razen teh tudi diplome. Prostor za razstavo se prireja na obsežnem sokolskem telovadišču, ki leži tik velikega sejma. Poleg ograj in pregraj za posamezne skupine konj bo sredi razstave tudi prostorno tekališče za prepeljevanje konj. Prostor bo opremljen s 3 vodovodi, s potrebno zalogo sena in drugimi pritliklinami. Razstava se odpre v nedeljo, 24. t. m. in bo trajala samo ta dan od 8. jutraj do 6. popoldne. Priporočamo vsem krogom, ki se zanimajo za razvoj naše konjereje, da si ogledajo to velezanimivo prireditev, ki bo prva te vrste v Ljubljani.

**Volna
Trikotaj**

Ljubljanski veles

Paviljon H 220-2

Gaspari & Faninger
Maribor

Rud. inženjer Goetting:

O ležiščih bakrene rude v Zavodnju v Sloveniji.

(Konec.)

Rudne gromadice, 3 do 5 cm debelosti, vsebujejo gručavi bakreni kršec, bakreni sijajnik in malahit prvovrstne kakovosti. Te rude se v globčino še nadaljujejo. To nahajališče je na novo odkrito in tvori nadaljevanje prejšnje jame. Vmesni prostor med tema obema jamama znaša 2 km. V tem še niso bile odkrite nobene nove rudne naslage.

Tretji kop, ki se kreče v neokrnjenem polju, se nahaja v zapadnem odseku drugega ležišča, ki brazdi vzporedno s prvim, ki pa pada proti jugu. To ležišče je tvorilo v svojem izhodnem delu nekaj predmet živalskega rudarskega obrata in kaže po novih izsledkih ležiščne razmere, ki se razlikujejo od razmer drugih ležišč. Ležiščni škrljavec sive boje se namreč omejuje na ozek pas 0,5 cm debelosti z 0,3 m močno naslago malahita in bakrenega lazurja brez kršcev.

Rudosledni kop obstoji iz enega štolna in enega vresa na površini. V obeh so se odkrile popolnoma analogne oksidične rude z malo razvito ležiščno maso sive boje, katero obdaja rdeči škrljavec. Izsledka pripadata istemu geološkemu horizontu kot preje imenovano ležišče.

Ni nobenega dvoma, da preidejo malahiti na izdanku ležišča v globčini v kršce, ker se že sedaj najde v malahitu zrna bakrenega kršca in sijajnika, iz katerih je malahit nastal.

Ležišče se v globčino rudonosno nadaljuje in se lahko potom štolnov vzame v obrat.

Priznati moram, da se morajo do sedaj izvedena rudosledna dela smatrati skromnim z ozirom na predležeča nahajališča bogatih rud.

So pa doseženi uspehi taki, da se iz konjunktural-geoloških razlogov lahko sklepa na upravičenost rehabilitacije tukajšnjega rudarstva.

Druge pogoje za vzpostavitev in oživiljenje rudarstva v tukajšnjem kraju se ne more smatrati neugodnim. Poudariti se mora, da se prebim. Poudariti se mora, da so prebudištve, da je mnogo lesa, da eksistira uporabljive vodne sile, da obstoji možnost dobave električne energije in da vodijo do bližine rudarskih objektov dobre ceste.

Važno podlago za presojo rudnih ležišč nudijo stare jamske karte in poročila. Iz teh sledi, da se je na primer pri jami »Esperanca« gnal skozi prihrbino do ležišča 180 m dolg štoln, ki je doprinesel do gornjega kopa globčino 62 m.

Slična priprava in pripravljala dela se tičejo tudi drugih jam, katera pa se ne morejo v vsakem slučaju smatrati racionelnim.

Stanje rudarstva v času, ko je podleglo, se spozna iz izvida v starih jamah puščenih in zavrženih rudnih nalomov, v odvaliških ležečih rud in žilindrih v odvaliških centralne topilnice v Toplicah. Vzrok, zakaj je bil svoj čas ta obširni rudarski obrat ustavljen, ni znan.

Jama bakrene rude št. 4 na Koprivniku pri Zavodnju.

Od vseh jam, ki se nahajajo v revirju, je ta najugodnejša in se da najlažje spraviti v obrat in to v kljub temu, da je še premalo otvorjena.

Jama obstoji iz 30 m dolgega štolna in 6 m dolgega rudoslednega kopa. V obeh vlomita malahit in bakreni lazur, ki tvorita homogeno zmes in že po zunanosti razodeneta način svojega obstanka. Rude so produkt metosomatoze in so omejene na ležiščni škrljavec. Tvarino tega škrljaveca so rude odrinile in tvorijo tesno se izmenjavajoče naslage bogatih rud z neskončno finimi lamelami ležiščnega škrljaveca, od katerega je takorekč ostalo le ogródje.

Ta tvorba oblika se jasno vidi na prelomnih ploskvah rudnih komadov. Na skladni površini posameznih rudnih partij pa sta enako izločena

malahit in bakreni lazur v svetlika-jočih se barvah in nudita krasen pogled. Ako se oksidične rude razbije, se pokaže prvotni produkt v obliki malih zrn bakrenega kršca, pisanega bakrenca in bakrenega sijajnika in ta produkt ne more zatajiti zveze z drugimi ležišči iste rude v teh krajih.

To odkritje tvori nadaljevanje bakrenega rudišča Emilove jame, ki leži v izhodni razdalji 800 m in kaže slično smer h 19, dočim je naklon obeh rudišč različen. Gorske plasti na gori Koprivnik in v Emilovi jami padajo proti jugu, tu pa pri naši jami, kot se zdi, proti severu. To se tiče rudne mase in sicega ležiščnega škrljaveca kakor tudi spremljajočega rdečega jalovega škrljaveca. Ležiščni škrljavec je v štolnu kakor v rudoslednem kopu le skromno razvit, — pojav, ki je na primer opaziti tudi v jami Esperanca. Ta škrljavec izdani v brazdenju štolna št. 4 še na različnih točkah na severu in jugu, vendar doslej na teh točkah niso bile izsledene nikake rude.

Izsledki rude v jami se omejuje na rudno naslago, ki je dolga več metrov in se jo je zadelo pri 8 m štolna v levem južnem boku. Ta naslaga je dala 60 cm rud, obstoječih iz zmesi malahita in bakrenega lazurja. Naslaga je na mestu najdišča prevržena po premetu in vsled prepogčenja v položaju skladanic jako komplicirana, tako da ni niti mogoče dokazati zveze z naslago, ki se nahaja v rudoslednem kopu, 4 m dalje proti jugu. Prejkone pa pripadata obe naslagi enakega habita stoječih rud enemu rudišču.

Radi vpliva atmosferilij so naravno oksidične rude rudoslednega kopa manj imenitne kakor one v jami in se reprezentirajo le kot popr in nalet na skladnih ploskvah osnovne hribine. Gručava oblika izločenja je pri teh rudah redkeje opazovati. Temu se pa ni čuditi, ker se rudosledni kop žene neposredno pod rušo.

V ostalem pa so vsi spremljevalni pojavi obeh naslag isti: malahiti in bakreni lazurji nastopijo v sivem ležiščnem škrljavcu in njegovih preperelih produktih, ki pa so na obeh krajih malo izdatni in so v talnini kot krovni obdani v konkordantni legi od rdečega škrljaveca. Generalna smer teh skladnih kompleksov je k 19, naklon je strm in umerjen proti severu. V obeh odkrivaliških prevladuje rdeči škrljavec, katerega odlikuje transversalna škrljnatost. Štoln se nahaja sicer, izvzemši rudne naslage, v levem južnem boku, vendar opravičuje dobljena ruda iz te naslage, ki se v smeri kakor tudi v naklonu v zlahtni kakovosti še nadaljuje h konjunktural-geološkemu zaključku, da imamo tu izdatno ležišče posebno dobre kakovosti. Osvetljene so zaključene rudne gromade, ki predstavljajo ugodno razdelitev rude v ležiščni masi in se ne izklinijo ali pa se nudijo očem tvorbe rudne substance v gnezdi. Vsled tega se mora temu nahajališču, kljub temu, da je v smeri le skromno preiskano v primeri z drugimi nahajališči bakrene rude, prisoditi veliko važnost.

Menda ni potrebno poudarjati, da je narava rud v oksidičnem stanju za oceno objekta irelevantna in to vsled tega, ker nam te rude na izdanku ali blizu izdanka predočujejo le preperete produkte sulfidnih rud, ki se morejo brez dvoma v globčini še ugotoviti.

Druge lokalne razmere so skrajno ugodne, ker omogočuje strmo pobočje v zvezi z globokim potočnim vrezom v bodočnosti nadaljno otvarjanje potov štolnov.

Neglede na to pa se mora še poudariti, da doprinese že sedanjí spodek štolna proti zapadu do izdankov ležišča na tu se nahajajočem grebenu navpično globčino od približno 30 m.

Za odvališče pod ustjem štolna je že preskrbljeno potom nakupa primerno ležeče parcele.

Da pa se rudišče preišče, je neobhodno potrebno, da se poleg nadaljevanja obrata v zapadnem končiču štolna nadaljuje tudi rudosledba na dnevno.

Trgovina.

Za trgovce z lesom. Neka trdka v Grčiji potrebuje za svojo tovarno zabojev večje množine rezanega lesa. Pripravljena je prevzeti tudi zastopstvo za razpečevanje takega lesa drugim trdkam enake stroke v Grčiji. Natančnejši podatki o dimezijah z dopisom trdke so interesom na razpolago v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Nabiranje polžev za izvoz. Trgovske trdke, ki bi se zanimale za nabiranje odnosno za dobavo polžev za inozemstvo, se naj za natančnejše podatke obrnejo na pisarno Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Konkurzi v Italiji. V prvem semestru l. 1924 se je prijavilo v Italiji 3767 konkurzov napram 2558 v isti dobi l. 1923 in 1571 v l. 1922. Povprečno se je na mesec prijavilo 627 konkurzov napram 474 v letu 1923, 297 v l. 1922 in 149 v l. 1921 ter 596 v letih 1912 do 1914. Te številke kažejo nagel porast konkurzov v zadnjih treh letih, dočim so se v vojni dobi in prvi dve leti povojne dobe le redko prijavljali. Opravičuje se ta porast s tem, da se je število podjetij v zadnjih 10 letih izdatno pomnožilo in da so se tudi meje v povojni dobi precej razširile. — V mesecu juniju t. l. se je uvedlo v starih mejah Italije 9 poravnjav, v maju 16, v aprilu 9, v marcu 16, v februarju 8 in v januarju 16. V novo pridobljenem ozemlju se je vložilo v juniju 15 prošelj za sodno poravnajo, v maju 22, v aprilu 8, v marcu 14, v februarju 8 in v januarju 15. V štirih petinah slučajev se je ponudila 40% poravnalna kvota, to je najmanjša vsota, ki je po zakonu dopustna. V ostalih slučajih se giblje ponujena kvota med 40 in 70%, le v enem slučaju se je ponudilo plačilo polnega zneska v štirih polletnih obrokih.

Industrija.

Pospeševanje mlinске industrije na Ogrskem. Ogrska vlada je dovolila mlinški industriji, da sme uvažati rž in pšenico za mlenje pod pogojem, da se zaveže tekom 3 mesecev izvoziti za vsakih 100 kg rži 98 kg in za vsakih 100 kg pšenice 97 kg mlevskih produktov.

Žage na Rumunskem. Na Rumunskem je po zadnjih uradnih podatkih v obratu 1276 žag, in sicer v okrožju Bukarešt 131, Jassy 276, Brasov 184, Chy 312, Temešvar 50, Chisinau 6, Cernanti 255 in Craiova 62.

Denarstvo.

Zakon o jamstvu upravnega sveta denarnih zavodov (delniških družb) v Avstriji. — Avstrijski narodni svet (parlament) je dne 29. julija t. l. sklenil zakon, po katerem jamči vsak član upravnega sveta denarnih zavodov, ako so delniške družbe, da se pri poslovanju skrbno postopa po načelih rednega trgovca in jamči za vsako škodo, ki bi jo družba zaradi kršitve tega načela eventualno utrpela. Za škodo jamčijo tudi delničarji, ki imajo nad eno desetino delnic, ako se po njihovem vplivu krši to načelo. Za uveljavljenje odškodninskega zahteva zadostuje tudi manjšina delnic, ako dosega eno desetino celokupnih delnic.

Koliko so v mesecu maju (aprilu) 1924 plačale posamezne pokrajine davka na poslovni promet. — V navedeni dobi je finančna uprava pobrala v celoti 14.260.262 Din 80 p (13.364.940 Din 82 p) davka na poslovni promet. Ta iznos se porazdeli na posamezne pokrajine nastopno: Hrvatska in Slavonija 4.082.768 Din 60 p (3.761.706 Din 93 p), Bosna in Hercegovina 1.111.949 Din (1.727.997 Din), Vojvodina 2.228.182 Din 51 p (2.782.782 Din 48 p), Slovenija 3.570.578 Din 98 p (2.807.407 Din 38 p), Dalmacija 780.124 Din 61 p (465.050 Din 41 p), Srbija in Črna gora 1.591.337 Din 12 p (2.715.318 Din 66 p).

Proti oderuškim obrestim. Na Poljskem je stopil dne 1. julija t. l. v veljavo zakon, po katerem je prepovedano povodom kreditnih poslov pobirati v katerikoli obliki več nego 24% obresti na leto. Kontrola nad pravilno izvršitvijo zakona je poverjena davčnim oblastvom in javnim korporacijam.

Carina.

Ureditelj carin in prometnih davkov v Nemčiji. Dne 8. avgusta t. l. je dobila nemška vlada od državnega sveta po-

oblastilo, da sme do 30. junija 1925 v lastnem delokrogu znižavati ali ukinjati carine. S čl. 2. tega pooblastila se je davek na poslovni promet znižal od 2½ na 2%. Hkratu se je izdatno zvišalo število predmetov, ki so oproščeni luksuznega davka.

Specialne trošarine v posameznih pokrajinah. Na specialnih trošarinah, to je na trošarinah, ki se pobirajo le v nekaterih pokrajinah naše države, se je pobralo v dobi od 1. julija 1923 do konca marca 1924: v Srbiji 148.157 Din 29 p, v Bosni in Hercegovini 77.830 Din, v Dalmaciji 2.489.614 Din 63 p, na Hrvatskem 7.659.232 Din 26 p, v Sloveniji 12.050.457 Din 15 p, in v Vojvodini 10.595.620 Din 94 p. Ta statistika dokazuje nujno potrebo, da se vendarle enkrat izenači specialne trošarine, predvsem trošarino na navadno vino, ki se pobira v večini pokrajin sicer po enotni tarifi, vendar pa ne na enoten način.

Davki in takse.

Neposredni davki v prošli proračunski dobi. V prošli proračunski dobi, ki obsega čas od 1. julija 1923 do konca marca 1924 se je pobralo v naši državi 906.590.842 Din direktnih davkov. Napram proračunu po 466.567.875 Din se je dejanski donos povečal za 440.022.967 dinarjev. Plačale so: Srbija 220.796.762 dinarjev, Črna gora 4.560.496, Bosna in Hercegovina 147.731.448 Din, Dalmacija 21.677.886 Din, Hrvatska in Slavonija 156.690.182 Din, Slovenija 104 milijone 263.217 Din in Vojvodina 250 milijonov 870.848 Din. K skupnemu donosu neposrednih davkov so torej prispevale: Srbija približno 25%, Črna gora ½%, Bosna in Hercegovina 16%, Dalmacija 2%, Hrvatska in Slavonija 17%, Slovenija 11% in Vojvodina 27½ odstotkov.

Davčna administracija v Ljubljani razglašala: V smislu čl. 204. fin. zak. za leto 1924-25 z dne 31. marca 1924, št. 140 (Uradni list z dne 13. maja 1924, št. 43, stran 269) se da na znanje, da se je odmera dohodnine z vsemi pribitki vred za davčno leto 1923 izvršila in tudi naknadno odmerilo nekaj primerov za prejšnja leta. — Davčni zavezanci, katerim je bila dohodnina predpisana pri podpisnem oblastvu že za prejšnja leta, se opozarjajo, da se jim priobčijo odmerni zneski z »obrestilic« (nadomeščajočimi razgrnitev odmernih izkazov pri mestnem magistratu v Ljubljani); cenitom, ki stopijo tuuradno prvič v davčno dolžnost, se pa dostavijo plačilni nalogi. — Vsi davčni zavezanci imajo pravico vpogleda v odmerne izkaze, ki bodo razgrnjeni v času od 1. septembra do vstevši 15. septembra 1924 (15 dni) pri davčni administraciji v Ljubljani, Breg št. 6, soba št. 5-II in pri davčnem uradu za mesto v Ljubljani v predpisanih uradnih urah. — Pripomni se, da imajo davčni zavezanci pravico vpogledati v odmerne izkaze le svojo davčno dolžnost (za druge le s kolka prostim pooblastilom). — Prizivni rok konča dne 30. septembra 1924. — Morebitne prizive proti odmeri je kolkovati s kolkom za 20 Din, a prošnje za priobčitev odmerne podlage s 5 Din.

Izvoz in uvoz.

Določbe o uvozu in izvozu specialnega blaga po naši trgovski pogodbi s Poljsko. S trgovsko pogodbo se je naša država zavezala napram Poljski med drugim tudi, da ne bo omejevala uvoza magnezijске rude, živega srebra, anti-monske rude in sirovih kož. Poljska pa se je zavezala z isto pogodbo, da bo dajala dovolila za sladkor iz pese v okvirju določenega splošnega eksportnega kontingenta in dovolila uvoz 500 cistern surovega petroleja iz Boryslava in za 1000 vagonov petrolejskih produktov in sicer za 300 vagonov plinskega olja, 50 vagonov parafina, 250 vagonov petroleja, 200 vagonov olja za lahka mazila in 50 vagonov olja za težka mazila. Poljska vlada je tudi pristala na to, da se všteje v količino 1000 vagonov tudi 400 vagonov olja za mazanje cilindrov in vulkanskih olj.

Izvoz sladkorja iz Čehoslovaške v našo državo. V letu 1923. se je izvozilo v našo državo iz Čehoslovaške za 6.267.000 čeških kron sladkorja, v prvih petih mesecih leta 1924. pa za približno 10.405.000 čK. Ta visoka številka nam dokazuje, kako velikega pomena bo za našo državo, ako se uredniči upanje

producentov sladkorja v naši državi, da letošnja domača produkcija ne bo krila le domačega konzuma, ampak bo dosegla tako množino, da bomo mogli primerno množino sladkorja tudi izvoziti.

Razno.

Akcija za zopetno uveljavljanje poslovne tajnosti bank. Razne zveze banknih zavodov in industrijske in trgovske korporacije so uvedle akcijo, da se zopet uveljavi poslovno tajnost bank in jim prizna pravico, da se smejo odreči pričevanju, ako gre za odmero davkov.

Češkoslovaška gospodarska pogajanja z Nemčijo. Dne 31. julija t. l. so se v Berlinu zaključila pogajanja Češkoslovaške z Nemčijo, s katerimi so se popolnili dosednji sporazumi o medsebojnem gospodarskem prometu. Na novo so se predvsem uredila medsebojna uvozna vprašanja. Obravnavalo se je 91 češkoslovaških in 71 nemških želj.

Rumunski petrolej. Za prvo polletje t. l. se je proizvedilo 859 tisoč ton petroleja, a v preteklem letu v istem času 761 tisoč ton.

Določanje cen za kruh v Avstriji. Zvezni kancler je prepovedal tovarnam kolektivno določati ceno za kruh. S tem se je pri prodaji kruha zopet uvedla prosta konkurenca.

Amortizacija dunajskega posojila iz leta 1902. Dunajska občina se je zavezala napram belgijskim lastnikom za-

dolžnic mednarodnega posojila iz leta 1902, da bo one zadolžnice, ki se nahajajo izza leta 1914 nepretrgoma v Belgiji, do konca leta 1936 amortizirala v francoskih frankih.

Prehod k metričnemu sistemu v Rusiji. Moskovska zveza konsumnih društev je sklenila, da uvede izza 1. januarja 1925 v vseh svojih podjetjih metrični sistem.

Podražitev na Ogrskem. Koncem meseca julija t. l. je znašala indeksna številka za preživljanje 22.018, koncem meseca junija t. l. pa 21.817. Zvišala se je torej tekom enega meseca za približno 1%. Zvišanje je povzročila predvsem podražitev moke in kruha.

Uvedba tobačnega monopola na Poljskem. Z dnem 1. avgusta t. l. se je uvedel tudi na Poljskem tobačni monopol. Država je pokupila vse zasebne tobačne tvornice.

Ameriški blagovni indeks. Ako se naznači blagovne cene v Ameriki v letu 1914: 100, so znašale te cene dne 3. julija t. l. 137, dne 31. julija t. l. pa 151.

Visoka rudarska šola v Příbramu proslavlja letos 75-letnico svojega obstoja ter bode pri tej priliki izdala tiskano spomenico, v kateri bodo navedena vsa imena gg. absolventov z označbo sedanjega bivališča in zvanja. Rektorat naproša p. n. absolvente, da bi mu blagohotno čimprej sporočili: 1. leto imatrikulacije, 2. rojstni kraj in leto, 3. leto kdaj so absolvirali, 4. sedanje zvanje in naslov. Obenem prosi rektorat tudi za objavo onih absolventov, ki so zaposleni v tujini.

XVIII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov doma in drugod. Zalec, SHS, dne 19. avg. 1924. Tudi v minulem letu so vremenske neizmere ovirale razvoj hmeljske rasti. Obiranje goldinga se

je pričelo pomalem in bo njegova letina večinoma daleč zaostajala za lansko. Stanje poznega hmelja se je nadalje tako poslabšalo, da je izključeno, da bi se že sedaj tudi le približno dala določiti množina njegovega letošnjega pridelka. Došlo je več hmeljskih prekupcev. — Društveno vodstvo.

Indeksna številka za preživljanje v Nemčiji je znašala po stanju ne d7. avgusta t. l. 1140 milijonkratno mnogo kratnik predvojnih cen. V času od 1. do 7. avgusta t. l. so ostale cene neizpremenjene.

Ljubljanska borza.

Ljubljana, 19. avgusta ob 13.

Blago: Deske 2 mm ob 16 širine naprej 4 m dolžine, monte, blago 710, trami 6-8, 7-9 dolž. 6, 7, 8, blago 460; drva suha bukova, 1 m, dolž. 5-8% okrogležev 37; trami 4-4 (150 kom.), 5-6 (50 kom.), od 6 metrov naprej franko Postojna denar 470; remeljni 4-8 denar 705; deske 25 mm III. denar 560; pšenični otrobi debeli, franko Ljubljana roba 245; koruza zobata pariteta Ljubljana blago 330; laneno seme pariteta Ljubljana blago 750; oves baški (par. Ljubljana) 1 vagon denar 360, blago 380, zaključek 380; pšenica domača nova (par. Ljubljana) denar 405; stara denar 415, ječmen pivovarski (par. Ljubljana) denar 450, merkantilni (par. Ljubljana), denar 350.

Efekt: Ljubljansko kred. banka 200-235, Merkantilna banka, Kočevje 110-111, Prva hrv. štedionica 915-922.

Ljubljana, 20. avgusta ob 13.

Blago: Otrobi po vzorec pariteta Ljubljana, 1 vagon 245; pšenica baška

v vrečah blago 460; pšenica domača v vrečah denar 405; pšenica domača, stara v vrečah denar 415; ječmen pivovarniški, 67 kg, denar 450; ječmen pivovarn. 62-63 kg, blago 480; koruza florentinska denar 320; grahorica blago 300; laneno seme, 3 vag. 690; trami, monte, franko meja 4-4, 6 m dolgi, 6-5, 5 m dolgi, denar 470; oves baški, novi, par. Ljubljana 350; trami 4-4, 6-7 m dolgi, 4-5, 6-7 m dolgi, denar 470; deske 20 milim., od 16 cm, franko meja, blago 700; drva suha buk. blago 32-33; oglje vilano, 100 kg, denar 118-120; rž baška, po vzorec, pariteta Ljubljana, denar in blago 400; leča domača, denar 750; pšenična moka, Og Odražica na potu, blago 645; rženi otrobi, pariteta Ljubljana, blago 230.

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LJUBLJANA,
Sv. Petra nasip 7.

Najboljši živalni stroji v vseh opremah Gritzer, Adler za redbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. En gros!

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

Irgovina s hišnimi potrebščinami emajlirano, pločevinasto in ulito posodo, porcelanasto, kamenasto in stekleno robo.

Na debelo! Na drobno!

Banaško moko in vse vrste deželnih pridelkov **Koruzo Oves**
Pšenico (samo na veliko) dobavlja po najnižjih dnevni cenah direktno **Otrobe**
A. VOLK veletrgovina z žitom v Ljubljani
Telefon Interurb. št. 449 Zahtevajte ponudbe! Brzjavaj: „Volk Ljubljana“

Priporoča se:

tovarna perila
„TRIGLAV“

LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 8

Na sejmišču
paviljon „I“ 381

Najboljše

„Pfaff“ šivalne stroje

po ugodnih cenah in plačilnih pogojih priporoča

IGN. VOK, Ljubljana
Sodna ulica št. 7.

SIEGEL & DRUG

TKALNICA PLATNENEGA
I BOMBAŽNEGA BLAGA

SVITAVY
(C. S. R.)

WIEN

LJUBLJANA
DUNAJSKA C. ŠT. 81.

Paviljon H 298. Telefon 719.

Dalmatinski
la Portland cement
svetovne znamke

„SALONA“ (Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni promptno tvornica „Split“ del. dr. za cement Portland iz skladišča v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 12.

THE REX CO.
LJUBLJANA, Gradišče 10

Najstarejša in največja specialna trgovina v Jugoslaviji s pisalnimi, računskimi in kopirnimi stroji, razmnoževalnimi aparati, pisarniško opremo in vsemi tozadevnimi potrebščinami.

TELEFON ŠT. 268.

USTANOVLJENO 1906.

Prva žebliarska in železoohrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici

Pisma: Žebliarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Brzjavke: Zadruga Kropa.

Telefon interurban: Podnari 2.

Žebli za normalne in ozkolinne železnice
Žebli za ladje, črni ali pocinkani
Žebli za zgradbe, les itd.
Žebli za čevlje
Spojke za odre in prage

Spojke za ladje in splave
Železne brane
Zobje za brane
Kljuke za podobe, zid, cevi, žlebove itd.
Vijaki z malicami

Podložne pločice
Malice
Zakovice za tenderje, kolle, moslove, sode, pločevino, kolesa itd.
Vijačni čepi — Verige

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje. Ilustrovani ceniki na razpolago.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto
Rakek, Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Dunajska c. 4 (v lastni stavbi).

KAPITAL in REZERVE Din 18,300,000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavci: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPozITURE

Konjice

Meža-Dravograd

Veležganjarna M. ROSNER & Co. nasl. VIKTOR MEDEN

v Ljubljani

izdeluje najboljše

likerje,
rum,
konjak,
slivovko,
brinovec,
tropinovec.

Kupuje sadje za žganjekuho.

Telefon Interurban štev. 71.

Priporoča se

veletrgovina špecerijskega in
kolonijalnega blaga, raznovrst-
nega žganja in špirita

Gregorc & Verlič

Ljubljana

Zahtevajte cenike!

Brzjavke: Grelič.

Telefon štev. 246.

Iščejo se povsod

zastopniki

iz vseh branž za prvovrstne
inozemске tovarne. Ponudbe
pod »PATENT« V-91 na
Interklam d. d., oglasni za-
vod, Zagreb 1-78.

Tovarna za papir in lepenko

I. Bonač^{sin} Ljubljana

Čopova cesta 16

izdeljuje vsakovrstno

lepenko

in

ovojni papir

Špecijaliteta tanki klobučni papir
in papirne servijete lastnega izdelka.

Na debelo!

Na debelo!

„Jadran“

izvozna in uvozna družba z o. z.

LJUBLJANA, Dunajska c. št. 9

priporoča po najnižjih konkurenčnih cenah: sladkor, kandite,
čokolado, čaj, kavo, kavine primesi, riž, olje, kis, kisovo
kislino, testenine, sveče, petrolej, bencin, strojno olje, milo:
Jelen, Srna, Gazela, Zlatorog, pralni prašek, pralno sodo itd.

Povsem konkurenčne cene. Zahtevajte ponudbe!

Telefon interurban št. 113.

J. KOSTEVC

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta štev. 4

Zaloga prvovrstne kakovosti manufakturnega blaga
češkega, angleškega in francoskega izvora. Glavna
zaloga pirotskih preprog; dalje vse vrste preprog
Srpske tovarne tepiha v Vel. Bečkerek.

Telefon št. 538.

Račun ček. zav. 11.228.

I, 410
MotvozI, 410
Vrvi

Anton Šinkovec, d. d., Grosuplje

I, 410
MrežeI, 410
Lanena konoplja

Zidarske
in
slikarske
čopiče,
vsakovrstne ščetke

ter razna omela nudi

Tovarna ščetk in čopičev

A. REBOLJ
Medvode

Preska 32, (Slovenija)

Oblastveno koncesijonirani mestni tesarski mojster

Josip Kregar

LJUBLJANA, Cesta na Kodeljevo 2

izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela in sicer
vodne in nadtalne stavbe ter umetno tesarstvo. Prevzame
po danih kakor tudi lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov,
hiš, vil ter razne gospodarske in industrijske stavbe,
stolpne strehe, kupole in cerkvena ostrešja, balkone, vrtno
ulice, verande in stopnice.

Stara tovarna nogavic in pletenin

M. FRANZL & SINOVI -- LJUBLJANA, Privoz 10

Lastnik: FELIKS FRANZL

Ustanovljeno
leta 1898

Varsivena znamka

Poštni predal 44
Telefon 425

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko
blagoraznovrstno žganje
mokoin deželne pridelke
raznovrstno
rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo
in mlin da dišave s elek-
tričnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Telef. št. 233.

Telef. št. 233.

Tvrda

T. Mencinger

špecerijska in delikatesna
trgovina na veliko

Ljubljana

Sv. Petra cesta štev. 43

in

Komenskega ulica št. 24

priporoča prvovrstni bohinski sir,
salami, ribje konzerve, prekajeno
šunko in meso pripravljeno po
praškem načinu. — Lastna pra-
žarna za kavo z električnim
obratom. — Velika zaloga ru-
dninskih vod.

SUKNO!

Gg. trgovcem!

Z ozirom na Ljublj. velesejem sem nabavil za jesensko in zimsko sezijo iz-
redno množino vsakovrstnega

SUKNA

primerne za vse pokrajine Jugoslavije. — Cene zelo ugodne. — Izbera velika in znano strokovno izbrane kvalitete

J. GROBELNIK, LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠT. 22

SUKNO!